

การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการยอมรับ การใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค Consumers and Farmers' Media Exposure, Knowledge, Attitude and Acceptance of Paraquat Usage

สรารุท บุรพาพัธ^{1*} และ ธาตรี ไต้ฟ้าพูล¹
Sarawut Burapapat and Tatri Taiphapoon

¹ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University

* Corresponding author e-mail: mrburapapat@gmail.com

Received: 25/06/2020 Revised: 08/07/2020 Accepted: 13/07/2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค 2) ศึกษาความแตกต่างทางลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค และ 4) ศึกษาปัจจัยที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตได้ ระหว่างปัจจัยการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทศนคติ โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรและผู้บริโภคทั่วประเทศ จำนวน 400 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร และกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค มีการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำมาก มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวระดับปานกลาง มีทศนคติเป็นกลาง และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภคตั้งใจที่จะทำ โดย 2) ลักษณะทางประชากรด้านอาชีพที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตแตกต่างกัน 3) การเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทศนคติแต่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค และความรู้มีความสัมพันธ์กับทศนคติและพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค เช่นเดียวกับทศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค รวมทั้ง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางต่อพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค มีอิทธิพลร้อยละ 29.20 และ 4) ปัจจัยที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตได้ดีที่สุด คือ ทศนคติ

คำสำคัญ: พฤติกรรมการยอมรับ การใช้สารกำจัดวัชพืช พาราควอต เกษตรกร ผู้บริโภค

Abstract

The objectives of this research were 1) to explore consumers and farmers' media exposure, knowledge, attitude and acceptance of paraquat usage, 2) to explore the difference among the media exposure, the knowledge, the attitude, and the acceptance of paraquat usage in demographic characteristics, 3) to explain those associations also, and 4) to describe the key factors for the acceptance of paraquat usage. This was quantitative research that collected the samples of 400 consumers and farmers in Thailand, by using a questionnaire. Percentage, frequency, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance ANOVA, Pearson's product-moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. As a result, the findings were: 1) the media exposure of all samples, consumers, and farmers was at the lowest level. Their knowledge is moderate level, and the attitude was neutral level but the acceptance of paraquat usage was high level. 2) There were differences in the media exposure, the knowledge, the attitude, and the acceptance of paraquat usage among farmers and consumers. 3) There were associations

between media exposure and the acceptance of paraquat usage. There were associations between the knowledge and the attitude also the acceptance of paraquat usage. As well, there were associations between the attitude and the acceptance of paraquat usage. The media exposure, the knowledge, and the attitude could predict moderately the acceptance of paraquat usage at 29.20% of the coefficient of multiple determination. 4) The key factor for the acceptance of paraquat usage was the attitude of paraquat usage.

Keywords: Acceptance of Paraquat Usage, Herbicide, Paraquat, Farmer, Consumer

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาคการเกษตรเป็นสาขาอุตสาหกรรมที่มีผลิตภัณฑ์มวลรวมมากที่สุดในประเทศไทย รัฐบาลไทยจึงให้ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมเกษตรเป็นอย่างมาก โดยพัฒนาศักยภาพทางการผลิตและผลผลิตทางการเกษตรของไทยให้สามารถรองรับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมเกษตร อาหาร และการบริโภคของประชากร ทำให้ปัจจัยที่ช่วยเพิ่มผลผลิต ได้แก่ สารเคมีกำจัดวัชพืชเป็นที่ยอมรับเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะพาราควอต เป็นหนึ่งในสองสารเคมีที่มีการนำเข้ามากที่สุด (สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร, 2562) ด้วยคุณสมบัติสำคัญของพาราควอต เป็นสารกำจัดวัชพืชแบบไม่เลือกทำลายชนิดสัมผัส (รังสิต สุวรรณมรรคา, 2559) ที่ใช้พ่นทางใบ พ่นหลังวัชพืชงอก ใช้กำจัดได้ทั้งวัชพืชใบกว้าง ใบแคบ และกก (สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3, 2562) ออกฤทธิ์เฉพาะส่วนที่มีคลอโรฟิลล์หรือสีเขียวเท่านั้น เช่น หากฉีดโดนใบก็จะทำให้ใบไหม้เท่านั้น ไม่ดูดซึมเข้ารากหรือต้นพืช ทำให้ปลอดภัยต่อพืชประธาน หรือพืชที่เกษตรกรเพาะปลูก คงทนต่อการชะล้างด้วยน้ำฝน ไม่ทำลายส่วนที่เป็นสีน้ำตาลของพืช จึงสามารถใช้ฉีดพ่นได้บริเวณรอบโคนต้นของพืชประธาน (รังสิต สุวรรณมรรคา, 2561) จึงเป็นที่นิยมของเกษตรกร และมีปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ถึงแม้พาราควอตจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพดีในการกำจัดวัชพืช แต่ผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่ายเป็นสารเข้มข้น และเป็นสารพิษอันตรายเฉียบพลัน จึงมีผู้เอาไปใช้ดื่มฆ่าตัวตาย และมีผู้ดื่มโดยไม่ตั้งใจ (สมชัย บวรกิตติ, 2561) ทำให้คณะกรรมการขับเคลื่อนปัญหาการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีความเสี่ยงสูง ครั้งที่ 4/2560 มีมติออกประกาศยกเลิกการใช้สารกำจัดวัชพืช ได้แก่ พาราควอต ภายในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2562 และยุติการนำเข้าภายในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2560 เนื่องจากเป็นสารพิษที่มีความรุนแรง และไม่สามารถหายากจนพิษได้ (มดิชน, 2560) การประกาศของคณะกรรมการขับเคลื่อนปัญหาการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่มีความเสี่ยงสูง ครั้งที่ 4/2560 ไม่สามารถยกเลิกการนำเข้าพาราควอตได้ เนื่องจากยังไม่มีสารทดแทนที่มีความเหมาะสม ทั้งในด้านต้นทุนและประสิทธิภาพ ทำให้ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2560 คณะกรรมการวัตถุอันตรายได้ประกาศให้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต สามารถต่อทะเบียนการใช้สารกำจัดวัชพืชได้ต่อไป ขัดแย้งกับมติของคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ ที่ประกาศไปเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2560 ที่ต้องการให้ยุติการนำเข้าพาราควอต ภายในวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2560 และการตัดสินใจของคณะกรรมการวัตถุอันตรายดังกล่าว ทำให้เกิดกระแสการสนับสนุนและคัดค้านประเด็นดังกล่าวในวงกว้างในช่วง พ.ศ. 2561-2562 โดยทั้งสองกลุ่มได้ดำเนินการสื่อสารผ่านช่องทางสื่อต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต ไปยังกลุ่มเกษตรกรในฐานะผู้ใช้สารเคมี และผู้บริโภคในฐานะผู้บริโภคผลผลิตทางการเกษตร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้เป็นแนวทางพัฒนาแผนการสื่อสารสำหรับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เครือข่ายภาคประชาชน องค์กรไม่แสวงผลกำไรในการผลักดันให้ “เกิดการใช้” หรือ “ไม่ใช้” สารเคมีเกษตรในประเทศไทย

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค

- 2) เพื่อศึกษาความแตกต่างทางลักษณะประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต
- 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตได้ระหว่างปัจจัยด้านการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทักษะ

2. ระเบียบวิธีวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ประชากรไทยที่มีอายุ 19 ปีขึ้นไป เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงใช้สูตรการคำนวณของ Cochran กำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95.00 และความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5.00 ทำให้ได้ขนาดตัวอย่าง 385 คน และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเป็น 400 คน โดยแบ่งกลุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มผู้บริโภค กลุ่มละ 200 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จำแนกกลุ่มประชากรตามพื้นที่เรียงตามลำดับความหนาแน่นตามการจำแนกของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2553) ประกอบด้วย ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ นครราชสีมา ภาคกลาง ได้แก่ สมุทรปราการ ภาคใต้ ได้แก่ นครศรีธรรมราช และเมืองหลวง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จังหวัดละ 4 อำเภอ รวม 20 อำเภอ โดยแต่ละอำเภอเก็บข้อมูล 20 ตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญในพื้นที่คาดว่าจะมีกลุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 18-30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2562

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล เป็นคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด แบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ 1) คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร 2) คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอต 3) คำถามเพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอต 4) คำถามเพื่อวัดทัศนคติต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต 5) คำถามเพื่อวัดพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต ทั้งนี้ การตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ดีมาก โดยใช้การประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objectives Congruence Index: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามอยู่ในเกณฑ์ความเชื่อถือสูง ด้วยวิธี Cronbach Alpha's Coefficient ตามเกณฑ์การกำหนดค่าของ Arikunto (1992) และเกียรตินาคู ศรีสุม (2552) อ้างถึงใน ประสพชัย พสุนนท์ (2558)

ผู้วิจัย ใช้การประเมินค่าตัวแปร 5 ระดับ แล้วนำมาคะแนนหาค่าเฉลี่ย ด้วยวิธีการหาช่วงความกว้างของอันตรภาคชั้นเฉลี่ย แล้วแบ่งกลุ่มการให้คะแนนดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การแปลความหมาย

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสาร	ทัศนคติต่อการใช้สาร	พฤติกรรมการยอมรับการใช้สาร
ระดับสูงมาก = 4.21-5.00	ระดับสูง (เชิงบวก) = มากกว่า 3.66	ตั้งใจที่จะทำอย่างมาก = 4.21-5.00
ระดับสูง = 3.41-4.20	ระดับปานกลาง = 2.33-3.66	ตั้งใจที่จะทำ = 3.41-4.20
ระดับกลาง = 2.61-3.40	ระดับต่ำ (เชิงลบ) = ต่ำกว่า 2.33	ยอมรับระดับกลาง = 2.61-3.40
ระดับต่ำ = 1.81-2.60		ไม่ตั้งใจที่จะทำ = 1.81-2.60
ระดับต่ำมาก = 1.00-1.80		ไม่ตั้งใจที่จะทำอย่างมาก = 1.00-1.80

สำหรับ การวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต ใช้การแปรค่าระดับตัวแปรตอบถูก = 1 คะแนน ตอบผิดและไม่ทราบ = 0 คะแนน แล้วนำมาจัดระดับความรู้ 3 ระดับ ได้แก่ มีความรู้ระดับสูง มากกว่า $X+0.5 \text{ S.D.}$ ระดับปานกลาง ระหว่าง $X+0.5 \text{ S.D.}$ และระดับต่ำ น้อยกว่า $X+0.5 \text{ S.D.}$

2.3 การวิเคราะห์และประมวลผล

1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากร รวมทั้งการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการยอมรับใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

2) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน โดยใช้การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทาง เพื่ออธิบายความแตกต่างของลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 3 อีกทั้งใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Stepwise เพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

3. ผลการวิจัย

3.1 การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ พฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค ผลการศึกษาพบว่า

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในประเทศไทย รวม 400 คน แบ่งเป็นภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และเมืองหลวงกรุงเทพมหานครในสัดส่วนที่เท่ากัน เป็นเพศชาย และเพศหญิง ร้อยละ 50.00 เท่ากัน เป็นเกษตรกร และผู้บริโภค ร้อยละ 50.00 เท่ากัน โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19-38 ปี ร้อยละ 45.00 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 38.80 และมีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 46.80

เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร พบว่า อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร ในสัดส่วนที่เท่ากันในแต่ละภาค รวม 200 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.60 มีอายุระหว่าง 39-55 ปี ร้อยละ 48.00 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด ร้อยละ 37.60 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 49.60

เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค พบว่า อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และเมืองหลวงกรุงเทพมหานคร ในสัดส่วนที่เท่ากันในแต่ละภาค รวม 200 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.60 มีอายุระหว่าง 19-38 ปี ร้อยละ 64.40 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 58.40 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 44.00

1) การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค

ตารางที่ 2 ระดับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรและผู้บริโภค

ประเภทสื่อ	ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง			เกษตรกร			ผู้บริโภค		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการเปิดรับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการเปิดรับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการเปิดรับ
สื่อดั้งเดิม	1.71	0.56	ต่ำมาก	1.75	0.52	ต่ำมาก	1.67	0.60	ต่ำมาก
- หนังสือพิมพ์	1.33	0.80	ต่ำมาก	1.38	0.86	ต่ำมาก	1.29	0.71	ต่ำมาก
- วิทยุ	1.43	1.01	ต่ำมาก	1.47	1.08	ต่ำมาก	1.40	0.93	ต่ำมาก
- นิตยสาร	1.17	0.54	ต่ำมาก	1.12	0.48	ต่ำมาก	1.22	0.58	ต่ำมาก
- ป้ายผ้า	1.46	0.96	ต่ำมาก	1.37	0.88	ต่ำมาก	1.55	1.03	ต่ำมาก
- โทรทัศน์	3.13	1.44	กลาง	3.40	1.44	สูง	2.87	1.37	กลาง
สื่อใหม่	1.81	0.95	ต่ำ	1.54	0.69	ต่ำมาก	2.09	1.09	ต่ำ
- เว็บไซต์ต่างๆ	1.86	1.36	ต่ำ	1.42	1.05	ต่ำมาก	2.30	1.49	ต่ำ
- การค้นหาผ่าน Google	1.58	1.19	ต่ำมาก	1.28	0.87	ต่ำมาก	1.87	1.38	ต่ำ
- อีเมล	1.24	0.82	ต่ำมาก	1.05	0.40	ต่ำมาก	1.44	1.06	ต่ำมาก
- สื่อสังคมออนไลน์	2.59	1.55	ต่ำ	2.40	1.58	ต่ำ	2.76	1.51	กลาง

ประเภทสื่อ	ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง			เกษตรกร			ผู้บริโภค		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการเปิดรับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการเปิดรับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการเปิดรับ
สื่อบุคคล	1.66	0.83	ต่ำมาก	1.65	0.72	ต่ำมาก	1.68	0.94	ต่ำมาก
- ครอบครัว	2.09	1.41	ต่ำ	2.21	1.46	ต่ำ	1.97	1.36	ต่ำ
- เพื่อน	1.98	1.36	ต่ำ	2.07	1.41	ต่ำ	1.89	1.35	ต่ำ
- ครู นักวิชาการ	1.38	0.85	ต่ำมาก	1.30	0.78	ต่ำมาก	1.46	0.91	ต่ำมาก
- ศิลปิน นักร้อง นักแสดง	1.21	0.71	ต่ำมาก	1.03	0.17	ต่ำมาก	1.39	0.96	ต่ำมาก
รวมทุกสื่อ	1.73	0.60	ต่ำมาก	1.65	0.43	ต่ำมาก	1.80	0.72	ต่ำมาก

ผลการศึกษาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตในระดับต่ำมาก ที่ค่าเฉลี่ย 1.73 เมื่อศึกษาจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีการเปิดรับข่าวสาร ในระดับต่ำมาก ที่ค่าเฉลี่ย 1.65 ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค พบว่า ผู้บริโภคมีการเปิดรับข่าวสาร ในระดับต่ำมาก ที่ค่าเฉลี่ย 1.80

2) ความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค พบว่า ภาพรวมตอบคำถามในด้านความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตได้อย่างถูกต้องทั้ง 8 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน มีคะแนนรวมเฉลี่ย 2.57 คะแนน ร้อยละ 32.13 ของคะแนนเต็ม โดยประเด็นคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ การใช้สาร ร้อยละ 41.00 รองลงมา คือ สถานภาพการห้ามใช้สารในประเทศอื่นๆ ร้อยละ 37.50 สารทดแทนหรือทางเลือกอื่นๆ ร้อยละ 34.80 คุณสมบัติของสาร ร้อยละ 34.10 ผลกระทบต่อสุขภาพ ร้อยละ 26.00 และความเป็นพิษ ร้อยละ 25.00 ตามลำดับ ทั้งนี้ ประเด็นที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 24.50

เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร พบว่า เกษตรกรตอบคำถามในด้านความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตได้อย่างถูกต้อง ทั้ง 8 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน มีคะแนนรวมเฉลี่ย 3.72 คะแนน ร้อยละ 46.50 ของคะแนนเต็ม โดยประเด็นคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ การใช้สาร ร้อยละ 61.60 รองลงมา คือ คุณสมบัติของสาร ร้อยละ 53.50 สารทดแทนหรือทางเลือกอื่นๆ ร้อยละ 51.60 สถานภาพการห้ามใช้สารในประเทศอื่นๆ ร้อยละ 48.00 ความเป็นพิษและผลกระทบต่อสุขภาพ ร้อยละ 35.00 ตามลำดับ ทั้งนี้ ประเด็นที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 34.30

เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค พบว่า ผู้บริโภคตอบคำถามในด้านความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตได้อย่างถูกต้อง ทั้ง 8 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน มีคะแนนรวมเฉลี่ย 1.42 คะแนน ร้อยละ 17.75 ของคะแนนเต็ม โดยประเด็นคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด คือ สถานภาพการห้ามใช้ในประเทศอื่นๆ ร้อยละ 27.00 รองลงมา คือ การใช้สาร ร้อยละ 20.40 สารทดแทนหรือทางเลือกอื่นๆ ร้อยละ 18.00 และคุณสมบัติของสาร ความเป็นพิษ ผลกระทบต่อสุขภาพ มีจำนวนผู้ตอบถูกต้องเท่ากัน คือ ร้อยละ 15.00 ในแต่ละประเด็น ทั้งนี้ ประเด็นที่ตอบถูกน้อยที่สุด คือ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 14.40

ตารางที่ 3 ระดับความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรและผู้บริโภค

	ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง			เกษตรกร			ผู้บริโภค		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความรู้	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความรู้	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความรู้
ความรู้	2.57	2.58	ปานกลาง	3.72	2.47	ปานกลาง	1.42	2.14	ปานกลาง

ผลการศึกษาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.57 เมื่อศึกษาจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรมีความรู้ ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.72 และผู้บริโภคมีความรู้ ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.42

3) ทศนคติต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค

ตารางที่ 4 ระดับทัศนคติต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรและผู้บริโภค

ทัศนคติแต่ละประเด็น	ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง			เกษตรกร			ผู้บริโภค		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับทัศนคติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับทัศนคติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับทัศนคติ
คุณสมบัติของสารและความเป็นพิษ	3.28	0.93	กลาง	3.63	0.89	กลาง	2.93	0.85	กลาง
ผลกระทบต่อสุขภาพ	2.20	0.92	ต่ำ	2.25	0.94	ต่ำ	2.15	0.91	ต่ำ
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	2.74	1.08	กลาง	3.11	1.09	กลาง	2.37	0.95	กลาง
สารทดแทนและทางเลือกอื่นๆ	2.70	1.00	กลาง	2.98	0.98	กลาง	2.41	0.93	กลาง
รวมทุกประเด็น	2.80	0.81	กลาง	3.10	0.76	กลาง	2.50	0.73	กลาง

ผลการศึกษาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีทัศนคติต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 2.80 เมื่อศึกษาจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรมีทัศนคติ ในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.10 และผู้บริโภคมีทัศนคติ ในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 2.50

4) พฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค

ตารางที่ 5 ระดับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรและผู้บริโภค

พฤติกรรมการยอมรับ	ภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง			เกษตรกร			ผู้บริโภค		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
พฤติกรรมการยอมรับภายใน	3.59	0.61	ตั้งใจที่จะทำ	3.78	0.63	ตั้งใจที่จะทำ	3.41	0.53	ตั้งใจที่จะทำ
พฤติกรรมการยอมรับภายนอก	3.45	0.45	ตั้งใจที่จะทำ	3.49	0.51	ตั้งใจที่จะทำ	3.41	0.41	ตั้งใจที่จะทำ
รวม	3.52	0.46	ตั้งใจที่จะทำ	3.64	0.49	ตั้งใจที่จะทำ	3.41	0.39	ตั้งใจที่จะทำ

ผลการศึกษาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตในระดับตั้งใจที่จะทำ ค่าเฉลี่ย 3.52 เมื่อศึกษาจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เกษตรกรมีพฤติกรรมการยอมรับ ในระดับตั้งใจที่จะทำ ค่าเฉลี่ย 3.64 และผู้บริโภคมีพฤติกรรมการยอมรับ ในระดับตั้งใจที่จะทำ ค่าเฉลี่ย 3.41 ทั้งนี้ พฤติกรรมการยอมรับภายใน ได้แก่ 1) ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับพาราควอตอย่างสม่ำเสมอ 2) ไม่สนับสนุนการยกเลิกสารพาราควอต และ 3) สนับสนุนให้ภาครัฐจัดอบรมเกษตรกรใช้สารพาราควอตอย่างปลอดภัย เพื่อให้สินค้าเกษตรปลอดภัยต่อผู้บริโภค ส่วนพฤติกรรมการยอมรับภายนอก ได้แก่ 1) ให้คำแนะนำหรือข้อมูลแก่บุคคลใกล้ชิดหรือกลุ่มเพื่อนเกี่ยวกับพาราควอต 2) ไม่เลือกซื้อหรือบริโภคสินค้าที่ระบุว่าผลิตจากเกษตรอินทรีย์หรือออร์แกนิก และ 3) เลือกซื้อหรือบริโภคสินค้าเกษตรมาตรฐาน GAP (ระบบเกษตรที่ให้อินทรีย์ได้ แต่ต้องควบคุมจนปลอดภัย) จากแหล่งต่างๆ โดยระบุที่ฉลากว่า ปลอดภัยและมี

3.2 ความแตกต่างทางลักษณะประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต

ผลการศึกษาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันในด้านอาชีพ ได้แก่ เกษตรกรและผู้บริโภค มีการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และมีพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตแตกต่างกันในทุกด้าน

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ (Simple Correlation) ในด้านการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต

	N	ความรู้		ทัศนคติ		พฤติกรรมการยอมรับ	
		Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)
การเปิดรับข่าวสาร	400	0.066	0.190	-0.004	0.930	0.141**	.005

** ระดับนัยสำคัญ .01

ผลการศึกษาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ และทัศนคติ แต่การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับต่ำมาก กล่าวคือ เมื่อมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตมาก จะมีพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตเพิ่มมากขึ้นด้วย

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ (Simple Correlation) ในด้านความรู้กับทัศนคติและพฤติกรรมการยอมรับ และด้านทัศนคติกับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต

	N	ทัศนคติ		พฤติกรรมการยอมรับ	
		Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)
ความรู้	400	0.669***	.000	0.460***	.000
ทัศนคติ	400			0.496***	.000

*** ระดับนัยสำคัญ .001

ผลการศึกษาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูง กล่าวคือ เมื่อมีความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตมาก จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตเพิ่มมากขึ้นด้วย เช่นเดียวกับความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ เมื่อมีความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตมาก จะมีพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตเพิ่มมากขึ้นด้วย

ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ เมื่อมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตเพิ่มขึ้น จะมีพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตเพิ่มมากขึ้นด้วย

นอกจากนี้ ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Correlation) เป็นความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

3.4 ปัจจัยที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตได้ระหว่างปัจจัยด้านการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Stepwise เพื่อพยากรณ์อิทธิพลระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย		t-value	t-prob
ค่าคงที่	2.689		27.222	.000
การเปิดรับข่าวสาร	0.099	0.128	3.024	.003**
ความรู้	0.039	0.216	3.996	.000***
ทัศนคติ	0.201	0.352	6.178	.000***

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	t-value	t-prob
F-Value / F-Prob	54.505	.000***	
R / R Square / R Square Adjusted	0.541	0.292	0.272
Std. error of estimate	0.389		

** ระดับนัยสำคัญ .01 *** ระดับนัยสำคัญ .001

ผลการศึกษาภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ มีอิทธิพล ร้อยละ 29.20 ต่อพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต โดยทัศนคติ สามารถพยากรณ์ พฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตได้ดีที่สุด ตามสมการดังนี้

$$\text{พฤติกรรมการยอมรับ} = 2.698 + 0.201 \times \text{ทัศนคติ} + 0.099 \times \text{การเปิดรับข่าวสาร} + 0.039 \times \text{ความรู้}$$

4. สรุปผลและอภิปรายผล

4.1 การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืช พาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค

กลุ่มตัวอย่างเกษตรกร มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตอยู่ในระดับต่ำมาก ผ่านสื่อดั้งเดิมมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อบุคคล และสื่อใหม่ ตามลำดับ โดยการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อดั้งเดิม มากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ ส่วนการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคลมากที่สุด คือ ครอบครัว และการเปิดรับ ข่าวสารผ่านสื่อใหม่มากที่สุด คือ สื่อสังคมออนไลน์

เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอต อยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีความรู้มากที่สุด คือ 1) การใช้สาร รองลงมา คือ 2) คุณสมบัติของสาร 3) สารทดแทนหรือทางเลือกอื่นๆ 4) สถานภาพ การห้ามใช้ในประเทศอื่นๆ 5) ความเป็นพิษและผลกระทบต่อสุขภาพ และ 6) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

รวมทั้ง มีทัศนคติเป็นกลางต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต เรียงลำดับตามประเด็นจากทัศนคติ มากไปน้อยได้ดังนี้ 1) คุณสมบัติของสารและความจำเป็นต่อการใช้ 2) สารทดแทนหรือทางเลือกอื่นๆ 3) ผลกระทบต่อสุขภาพ และ 4) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นทัศนคติเชิงลบมากที่สุด คือ ความเป็นพิษ

พฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต คือ ตั้งใจที่จะทำ เป็นพฤติกรรมการยอมรับ ภายในมากกว่าพฤติกรรมการยอมรับภายนอก

กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตในระดับต่ำมาก ผ่าน สื่อใหม่มากที่สุด รองลงมา คือ สื่อบุคคล และสื่อดั้งเดิม ตามลำดับ โดยการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อใหม่ มากที่สุด คือ สื่อสังคมออนไลน์ ส่วนการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคลมากที่สุด คือ ครอบครัว และการเปิดรับ ข่าวสารผ่านสื่อดั้งเดิมมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์

ผู้บริโภคมีความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นที่มีความรู้มากที่สุด คือ สถานภาพการห้ามใช้ในประเทศอื่นๆ รองลงมา คือ การใช้สาร สารทดแทนหรือทางเลือกอื่นๆ คุณสมบัติ ของสาร ผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นพิษ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

รวมทั้ง มีทัศนคติเป็นกลางต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต เรียงลำดับตามประเด็นจากทัศนคติมาก ไปน้อยได้ดังนี้ คุณสมบัติของสารและความจำเป็นต่อการใช้ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่มีทัศนคติเชิงลบ คือ ความเป็นพิษ และสารทดแทนหรือทางเลือกอื่นๆ ตามลำดับ

พฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต คือ ตั้งใจที่จะทำ เป็นพฤติกรรมการยอมรับ ภายในเท่ากับพฤติกรรมการยอมรับภายนอก

เมื่อเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืช พาราควอตระหว่างเกษตรกรและผู้บริโภค พบว่า เกษตรกรเปิดรับข่าวสารต่ำกว่าผู้บริโภค แต่เกษตรกรมี ความรู้สูงกว่าผู้บริโภค รวมทั้งเกษตรกรมีทัศนคติปานกลางเช่นเดียวกับผู้บริโภค และเกษตรกรมีพฤติกรรมการ ยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตตั้งใจที่จะทำมากกว่าผู้บริโภค

4.2 ความแตกต่างทางลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ ทักษะ พฤติกรรม การยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต

ความแตกต่างทางลักษณะทางประชากรด้านอาชีพ ได้แก่ เกษตรกรและผู้บริโภค กับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต เป็นผลจากการเรียนรู้และประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีความคิด ทักษะ ค่านิยม บุคลิกภาพ และสังคมไม่เหมือนกัน (DeFleur, 1966) โดยเกษตรกรเปิดรับข่าวสารเฉลี่ยต่ำกว่ากลุ่มผู้บริโภค เนื่องจากเกษตรกรเป็นผู้ใช้โดยตรงหรือเกี่ยวข้องกับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตอยู่แล้ว จึงเปิดรับข่าวสารต่ำกว่า ในขณะที่ผู้บริโภคยังไม่มีข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต ทำให้เปิดรับข่าวสารสูงกว่า ทั้งนี้เป็นผลจากความต้องการ ทักษะ ประสบการณ์ และลักษณะของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกันนั่นเอง ทำให้การเลือกเปิดรับข่าวสารต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกที่จะรับฟัง อ่าน หรือชมในสื่อต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของตนเอง (Assael, 1998)

เกษตรกรมีความรู้เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มผู้บริโภค เพราะเกษตรกรประกอบอาชีพที่ใช้หรือเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีดังกล่าวอยู่แล้ว จึงเป็นการเรียนรู้และประสบการณ์ตรง (Rogers, 1973) ทำให้เกิดการระลึกได้ มีความเข้าใจ นำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลได้ว่า สิ่งใดที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง (Bloom, 1956) ในขณะที่ผู้บริโภคอาจมีการกลั่นกรองและตีความหมายจากสิ่งที่ได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัสแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และภาระหน้าที่ของแต่ละบุคคล

ผู้ที่มีอาชีพต่างกัน จะมีแนวคิด อุดมการณ์ ค่านิยม และการมองโลกไม่เหมือนกัน เป็นเพราะขอบเขตหน้าที่และภาระงานแต่ละอาชีพส่งผลให้มีทัศนคติที่ต่างไป แม้ว่าจะมีความเป็นปัจเจกบุคคลต่อเมื่อมารวมกลุ่มด้วยกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ก็จะมีการปฏิบัติไปตามครรลองของสังคม และเกิดเป็นบุคลิกภาพของกลุ่มขึ้น (ประมะ สตะเวทิน, 2546) ทำให้ทัศนคติของเกษตรกรต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตเป็นไปในเชิงบวกมากกว่าผู้บริโภค

เกษตรกรมีพฤติกรรมการยอมรับตั้งใจจะทำมากกว่าผู้บริโภค อาจเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือผลกระทบ เพราะพาราควอตเป็นสารกำจัดวัชพืชที่เป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทางการเกษตร ขณะที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญต่อผลผลิตทางการเกษตรที่มีความปลอดภัย ปราศจากการตกค้างสารเคมีทางการเกษตร หรืออาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมการยอมรับของแต่ละอาชีพ เป็นผลจากจุดมุ่งหมาย (Goal) หรือวัตถุประสงค์ที่จะทำให้เกิดการกระทำหรือกิจกรรมนั้นมีความแตกต่างกัน (สุदारณ ชันธมิตร, 2538)

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต

การศึกษาในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอต เป็นเพราะการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับต่ำมาก และสามารถอธิบายได้ตามกระบวนการเลือกรับสารของ Klapper (1960) เพราะลำดับขั้นของการเลือกรับสาร เริ่มต้นจากการเลือกเปิดรับ เลือกสนใจ เลือกรับรู้ จนถึงการเลือกจดจำ หากบุคคลเลือกเปิดรับสื่อ และข่าวสารตามที่สนใจและต้องการแล้ว แต่ไม่สนใจในเนื้อหาหรือรายละเอียดข่าวสารนั้น ก็จะทำให้กระบวนการต่อไปนั้นล้มเหลว ไม่เกิดการรับรู้และจดจำได้ รวมทั้งชุดข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับสารกำจัดวัชพืชพาราควอตที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ มีหลากหลายประเด็นและมีความขัดแย้ง เป็นผลให้ผู้รับสารเกิดความสับสนจนถึงความถูกต้องของข้อมูลสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคซาร์สของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ ของ ประพิมพร หิรัญพฤกษ์ (2546) ที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารและความรู้

การเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอต เป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างอาจมีทัศนคติเดิมอยู่แล้ว ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากทัศนคติเป็นแนวโน้มการตอบสนองในเชิงบวกหรือลบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ ค่านิยม ความเชื่อ แรงจูงใจ ประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคล (อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2543) และอิทธิพลของสื่อที่มีต่อบุคคล ไม่ใช่อิทธิพลโดยตรง เป็นเพียงโดยอ้อมช่วยสนับสนุนทัศนคติที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งขึ้น โดยจะสามารถเปลี่ยนทัศนคติได้เพียงเล็กน้อย และมักไม่มีความ

มันคง ต้องอาศัยความโน้มเอียงของทัศนคติเดิมของบุคคลที่มีอยู่ก่อนหน้า (Klapper, 1960) ประกอบกับการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับต่ำมาก จนไม่สามารถจะนำข้อมูลมาประเมินทัศนคติต่อการใช้สารฯ ได้ จึงต้องอาศัยปัจจัยอื่นร่วมด้วย เช่น ความรู้และประสบการณ์เดิม สอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริจาคเลือดสุนัขของ อุทุมพร นำเจริญวุฒิ (2553) พบว่า การเปิดรับข่าวสารไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ

การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารฯ ในประเด็นตั้งใจที่จะทำ เป็น เพราะการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ ทั้งในรูปแบบภาพ เสียง ตัวหนังสือ ภาพเคลื่อนไหว สามารถเร้าอารมณ์ให้ผู้รับสารเกิดความตื่นเต้น สนใจติดตาม โน้มน้าวใจให้เกิดพฤติกรรมได้ใน 2 รูปแบบ ทั้งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมใหม่ หรือยกเลิกพฤติกรรมเก่า (ฐิธนา แสงอร่าม, 2542)

ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการใช้สารฯ การจัดวัชพืชพาราควอต เพราะความรู้และความเข้าใจเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของทัศนคติ เมื่อบุคคลเกิดความรู้และความเข้าใจเชิงบวกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งที่เกิดจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ทางตรงและอ้อม จะทำให้ทัศนคติในเชิงบวกต่อสิ่งนั้นด้วย (อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2543)

ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารฯ การจัดวัชพืชพาราควอต สอดคล้องกับแนวคิดของ (Rogers, 1973) ที่กล่าวว่า ความรู้และทัศนคติมีผลต่อพฤติกรรม โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบตามแนวคิดแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม (KAP Model) ของ Schwartz อ้างถึงใน ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์ (2561) ได้แก่ 1) ความรู้มีผลโดยตรงต่อพฤติกรรม กล่าวคือ เมื่อมีความรู้แล้ว เกิดพฤติกรรมการยอมรับได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีทัศนคติหรือประเมินความรู้สึกก่อน และ 2) ความรู้มีผลโดยอ้อมต่อพฤติกรรม กล่าวคือ เมื่อได้รับความรู้ จะนำไปประเมินทัศนคติว่า ชอบ หรือ ไม่ชอบ เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วย แล้วค่อยแสดงพฤติกรรมตามทัศนคตินั้น

ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารฯ การจัดวัชพืชพาราควอต อธิบายได้ว่า หากเกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบของทัศนคติ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความคิด องค์ประกอบด้านความรู้สึก และองค์ประกอบด้านพฤติกรรม ด้วยการให้ความรู้ สร้างความเชื่อ ประสบการณ์ หรือใช้หลักการคุ้นเคย (Mere exposure) เพิ่มขึ้น จะนำไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายได้ (Hawkins, Best and Coney, 2001)

นอกจากนี้ มีผลงานวิจัยหลายชิ้นศึกษาพบว่า การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความรู้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ และทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ได้แก่ การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสานของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกโครงการพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูข้าว จังหวัดชัยนาทของ สุรัตน์ ตรีสุกุล (2531) และการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในสถานที่ที่เฝ้ากลางคืนของนักเที่ยวของ เบญญาดา ศัลยพงษ์ (2551)

4.4 ปัจจัยที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารฯ การจัดวัชพืชพาราควอตได้ระหว่างปัจจัยด้านการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ

ปัจจัยที่อธิบายพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารฯ การจัดวัชพืชพาราควอตได้ดีที่สุด คือ ทัศนคติ เพราะทัศนคติเกิดจากความรู้และปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ เป็นรากฐานของพฤติกรรมของแต่ละบุคคล (อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2543) สำหรับการศึกษาครั้งนี้พบว่า ทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารยังไม่เพียงพอที่จะประเมินความรู้สึกหรือแนวโน้มของการตอบสนองได้ชัดเจน หรืออาจเป็นเพราะการใช้สารฯ การจัดวัชพืชพาราควอตเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ตรงของแต่ละบุคคล หลายคนไม่เคยใช้หรือสัมผัส จึงต้องใช้เวลาในการค้นหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมอีกมาก รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมีทั้งข้อมูลเชิงบวกและลบเกี่ยวกับการใช้สารฯ การจัดวัชพืชพาราควอต ดังนั้น เมื่อข้อมูลและความรู้ต่างๆ นั้นไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจ จะนำองค์ประกอบอื่นของทัศนคติมาใช้ในการประเมินร่วม ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้สึก อาศัยแรงจูงใจ กลุ่มอ้างอิง ประสบการณ์ในอดีต และปัจจัยแวดล้อม เพื่อแสดงออกซึ่งพฤติกรรม (ดารณี พานทอง, 2542) จึงทำให้การศึกษาครั้งนี้ แม้ว่าทัศนคติเกี่ยวกับการใช้สารฯ การจัดวัชพืชพาราควอตอยู่ในระดับปานกลาง แต่พฤติกรรมการยอมรับเกี่ยวกับการใช้สารฯ การจัดวัชพืชพาราควอตอยู่ในระดับตั้งใจที่จะทำ ดังนั้น หากกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเชิงบวกเพิ่มขึ้น ก็ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการยอมรับการใช้สารฯ การจัดวัชพืชพาราควอตเพิ่มขึ้นได้ด้วย

5. กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค จากทุนวิทยานิพนธ์ดีเด่นในระดับบัณฑิตศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้สารกำจัดวัชพืชพาราควอตของเกษตรกรและผู้บริโภค ซึ่งรองศาสตราจารย์ ดร. ธาตรี ได้ฟ้าวูลเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยได้รับผลการประเมินการสอบวิทยานิพนธ์ในระดับ “ดีมาก”

6. เอกสารอ้างอิง

- ฐัธนา แสงอร่าม. (2542). การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ “โครงการน้ำประปาดื่มได้” ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การบริโภคน้ำดื่มของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นิเทศศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารณี พานทอง. (2542). ทฤษฎีจูงใจ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์. (2561). การใช้แบบจำลอง KAP กับการศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติการป้องกันการติดเชื้อ เอชไอวี/เอดส์ของคนประจำเรือไทย. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. 8(2), 84-102.
- เบญญาดา ศัลยพงษ์. (2551). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการยอมรับกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ ใน สถานที่ที่เกี่ยวกลางคีนของนักเที่ยว. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประมะ สดะเวทิน. (2546). หลักนิเทศศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- ประพิมพร หิรัญพุกษ์. (2546). การเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกัน โรคซาร์สของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหา บัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2558). Reliability of Questionnaire in Quantitative Research: ความเชื่อมั่นของ แบบสอบถาม ในการวิจัยเชิงปริมาณ. วารสารปาริชาติ. 27(1), 144-163.
- ยกเล็กใช้สารกำจัดศัตรูพืช 2 ชนิด. (วันที่ 6 เมษายน 2560). มติชน, 12.
- รังสิต สุวรรณมรรคา. (2559). พาราควอตกับสิ่งแวดล้อม. สืบค้นจาก URL: <http://www.weedthailand.org/upload/files/activity-paraquote01.pdf>
- รังสิต สุวรรณมรรคา. (2561). การใช้ประโยชน์จากสารกำจัดวัชพืช. กรุงเทพมหานคร: สมาคมพิษวิทยาแห่ง ประเทศไทย.
- สมชัย บวรกิตติ. (2561). สทนพาราควอต. ธรรมศาสตร์เวชสาร. 18(3), 469-470.
- สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร. (2562). ข้อมูลสถิติวัตถุอันตราย. สืบค้นจาก URL: http://www.doa.go.th/ard/?page_id=386
- สำนักงานวิจัยและพัฒนการเกษตรเขตที่ 3. (2562). การใช้สารกำจัดวัชพืช พาราควอตและไกลโฟเซต อย่าง ถูกต้อง. สืบค้นจาก URL: <http://oard3.doa.go.th/agrilaw/paraquat%20glyphosate%20-completed-k.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). สำมะโนประชากรและเคหะ. สืบค้นจาก URL: <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/pop/สำมะโนประชากร.aspx>
- สุดาวรรณ ชันธมิตร. (2538). พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพล ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัตน์ ตรีสุกล. (2531). การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารความรู้ ทักษะ และการป้องกัน กำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิก และไม่เป็นสมาชิกโครงการพยานณ์ และเดือน การระบาดของศัตรูข้าว จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). *พฤติกรรมผู้บริโภค*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
 อุทุมพร นำเจริญภูมิ. (2553). *การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริโภคเลือก*
สุข. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนการ คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Assael, H. (1998). *Consumer behavior and marketing action*. 6th ed. Singapore: South-Western College Publishing.

Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives*. Michigan: David McKay Company.

DeFleur, M. L. (1966). *Theories of mass communication*. New York: McKay.

Hawkins, D. I., Best, R. J., & Coney, K. A. (2001). *Consumer behavior: building marketing strategy*. 8th ed. Boston: Irwin/McGraw-Hill.

Klapper, J. T. (1960). *The effects of mass communication*. 1st ed. New York: The Free Press.

Rogers, E. M. (1973). *Communication strategies for family planning*. 1st ed. New York: The Free Press.

ผู้เขียน

สรารุธ บุรพาพัช

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษา:

ปริญญาตรี นศ.บ. (ประชาสัมพันธ์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาโท นศ.ม. (การจัดการการสื่อสารแบบบูรณาการ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ดร.ชาตรี ไต้ฟ้าพูล

รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษา:

ปริญญาตรี ว.บ. เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง (หนังสือพิมพ์/จิตวิทยา) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปริญญาโท นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาเอก นศ.ด. (นิเทศศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย